

Maskros *Taraxacum officinale*

April 2016

Biologi

Maskrosor är en flerårig ört med en kraftig förgrenad pålrot och en av våra vanligaste ogräs. Den bildar en bladrossett på jorden som konkurrerar kraftigt med omkringliggande gräs. Den gula blomman sitter i toppen på en upprät, lodrät stjälk. De blommor huvudsakligen i april och maj, men kan blomma hela sommaren ända in i september. Plantan kan överleva flera år i jorden och skjuter nya skott från pålroten.

En maskrosplanta kan producera mängder av frön som kan vindspridas över stora arealer. Varje blomma producerar i genomsnitt ca 200 frön och varje planta upp till ca 3000 frön. (Plantevernleksikonet, <http://leksikon.nibio.no>). Från frö etablerar plantan sig väldigt snabbt i bara fläckar i en kortklippt gräsyta. Sådana bara fläckar i gräsytan, kan uppstå av slitage eller uppslagen torv.

Spridning kan också ske vegetativt via rottdelar, även de djupast sittande delarna har förmåga att bilda nya skott och en ny planta. Det är därför viktigt att få med sig hela roten om man försöker att ta upp den. På golfbanan trivs maskrosor bäst på fairway och i semi-ruffen. Det finns många olika genotyper av maskros som är anpassade till olika biotoper.

Klippt ruff med mängder av Maskrosor Foto: Thomas Pihl

Maskros har en karakteristisk pålrot Foto: Agnar Kvalbein

Sterf

Løvetann i en rødsvingelplen. Foto: Anne Mette Dahl Jensen

Växtkrav

Maskrosor trivs i näringsrik och gärna något kompakt jord. Gärna att jorden är lite störd eller turfen skadad. Växterna behöver ljus för att gro och klarar sig bra i en vegetationstyp som exempel-

vis kortklippt gräs. Erfarenheter från långvariga försök indikerat att tillförsel av mycket kalium gynnar maskrosorna. Försök visar också att kalkning kan gynna maskrosorna. Andra försök visar

att tillförsel av fosfor däremot kan reducera förekomsten något.

Olika gödseltypers effekt på maskrosor reglerar inte direkt påverkan på plantan utan effekten är indirekt då den kan ge ökad konkurrenskraft till omgivande gräs. Det vill säga att generell gödlig gynnar gräset mera och därmed konkurrerar det mer med maskrosorna.

Fröspridning

Invasion av maskrosor kan ske från arealer relativt långt från fairway och semiruff, då fröna kan flyga långt. Av de frön som sprids är det mindre än 1 % som groer.

Maskrosor producerar dock så mycket frön att de kan ge ett betydande ogrässtryck från arealer med mycket maskrosor i närheten. Fröna från maskrosorna lever dock inte så lång tid, så det är inte tal om en persistent (långlivad) fröbank. Det är primärt nyproducerade frön som groer.

Förslag på bekämpning (reducering)

Borstar på gräsklipparen

Plantorna stressas om man tar bort bladen vid upprepade tillfällen. Efter som dess blad ligger tätt mot markytan skadas de i princip inte alls av vanlig regelbunden klippning. Monteras en borste som lyfter bladen innan klippning tas många blad bort, stressen ökar och tillväxten hämmas. Dessutom blir spelkvaliteten bättre då storleken på plantorna minskas.

Stressa plantan vid rätt tidpunkt

Studier av plantor har visat att pålrotsväxter är känsliga för mekanisk behandling under vissa perioder av sin utveckling. Troligen på grund av att deras kolhydratförråd är lågt i just det stadiumet. För maskrosor infaller den tidpunkten strax efter den primära blomningsperioden under sensvåren. Studierna är inte från turförsök, som klipps 1-2 gånger i veckan, utan försök från jordbrukets foderproduktion.

Ökad konkurrens från gräset

Förekomsten av maskrosor kan reduceras om det är kraftig konkurrens från gräset. Det är därför viktigt att grästurfen är stark och i god tillväxt.

Om man skall minska ogräsförekomsten, går det inte att ge fairway och semiruff mindre än 50 kg N per ha och år. Det är också viktigt att konkurrensen optimeras vid den tid då maskrosplantorna sätter nya skott från rotbitar, tidigt på säsongen och vid den tidpunkt då fröna groer.

Det är primärt nya frön som groer. Man behöver inte vara rädd för att ackumulera en stor fröbank. Det viktigaste är att förhindra att nya frön groer, för att undvika en population av äldre perenna växter som senare är svåra att bli av med. Konkurrensen från gräs måste därför vara bra när det finns chans för vegetativ förökning från rötterna eller vid lämplig tid för frögroning

Minimera spridningsrisken från omgivande arealer

Finns det arealer i närheten av golfbanan som har stora bestånd av maskrosor, så försök att prata med markägaren om det går att klippa arealen i rätt tid vid blomningen, för att minska risken för fröspridning. Tiden mellan maskrosornas blomning och dess spridning av frön är ca 10 dagar.

Betning av djur

Betande djur äter gärna maskrosor. Golfbanor som har djur på fairway och semiruff ser en väsentlig reduktion på maskrosornas antal och storlek, efter en betningsperiod. Om det är möjligt, är det effektivast att starta betningen just innan maskrosorna börjar sin blomning.

Avstå bearbetning av jorden

Maskrosor kan spridas via rotbitar. I områden där det finns mycket mask-

Maskros *Taraxacum officinale*

April 2016

rosor bör man om möjligt avstå från att bearbeta jorden kraftigt (ex. kraftig luftning) så att man inte sönderdelar rötterna och ger upphov till många fler plantor.

Reglering genom bränning

Ogräs kan regleras via bränning. Det är inte något som är vanligt i kortklippt turf. Har man få väletablerade maskrosor i sin turf, kan man bränna plantorna individuellt. Dock behöver man upprepa denna behandling många gånger under säsongen för att erhålla god effekt. Brännaren får inte hållas

för länge på en plats, eftersom det kan skada jorden. Även denna metod kräver behandling av varje individ och rekommenderas därför endast om du har ett fåtal stora individer

Pesticider

En sista utväg kan vara att använda växtskyddsmedel. Se till att använda det minst miljöbelastande medlet och optimera sprutningen (se eget faktablad om sprutteknik).

Detta är inte en plats som golfare vill slå sin boll ifrån. Foto: Anne Mette Dahl Jensen

Maskrosor och spelkvalitet

Stora maskrosor stör och kan förstöra banans spelkvalitet. Maskrosorna behöver dock inte tas bort helt för att förbättra spelkvaliteten. Metoder som reducerar storleken på bladrossetten, kan vara tillräckligt för att ge en bättre spelupplevelse. Eftersom det generellt är kraftiga restriktioner för användning av pesticider och vissa banor får inte använda pesticider alls, bör ogräsbekämpningen sträva efter att reducera

planternas storlek och antal och på den vägen optimera spelkvaliteten.

Erfarenheter från Värpinge Golf i Skåne visar att en specialbyggd vertikal-skärare (justerat bladavstånd och relativt grund nersättning i turfen) används flera gånger under säsongen och ger en bättre spelkvalitet då den reducerar maskrosbladens yta och storleken.

Nordiska greenkeepers (IPM-ambassadörer) som har kvalitetssäkrat denna text och som kan hjälpa till med goda råd om bekämpning av maskrosor

PG Petterson

Hofgård GK, Sverige
kansli@hofgard.se
Tlf. +46 70 5236620

Håkan Rasmusson

Värpinge GK, Sverige
hakan@varpingegolfbana.se
Tlf. +46 70 5189130

Steinar Selle

Telemark Park & Hage, Norge
steinsell@msn.com
Tlf. +47 480 75 980

Thomas Pihl

Furesø GK, Danmark
greenkeeper@fggolf.dk
Tlf. +45 22120148

Författare

Anne Mette Dahl Jensen

Københavns Universitet
amdj@ign.ku.dk

Översättning: Peter Edman, SGF
Form: Karin Schmidt

Läs mer

Sjursen, H. 2012. NIBIO's plantevernleksikon: Løvetann. <http://leksikon.nibio.no/>
Woods, M. & Rossi, F. 2011. The Park Grass Experiment and the Fight Against Dogma. USGA Green Section Record 49 (16) gsrpdf.lib.msu.edu/ticpdf.py?file=/article/woods-park-4-22-11.pdf